

KIZIL İSTANBUL

T . K . F

İstanbul Vilayet Komitesinin fikirlerini
Yayan Haftalık Gazetedir

İş kanunu.

İş kanununun önümüzdeki aylar içinde çıkarılacağı rivayetleri tekrar canlanmaya başladı. Son bazı hazırlıkların yapılmasında olduğu işan edilmektedir.

Sermayedarlığın hâkim bulunduğu bir cemiyette de ancak için az çok bazı hukuk tanıyan bugibi kanunlar, patronlar tarafından kendiliğinden ve istekle, emele sınıfının taleplerini tamamen tatmin edecek bir tarzda çıkmaz. Fikriyeden çok avel, kapitalist (sermayedar) inkışasını yavaş mealeketlerde, bugibi kanunlar, a ele sınıfı tarafından uzun, çetin ve kanlı mücadeleler neticesinde, cebren kabul ettirilmiştir. Bu mealeketlerin emeleli senelerinde de, her fırsattan istifade ederek, bu kanunlara ve bunlarla temin edilen hakları kaldırmak ve baltalamak için, burjuvazinin sık sık tekrar ettiği teşebbüslere karşı koymak için, şiddetli mücadelelere girişmek mecburiyetinde kalmıştır.

Bizde de iş kanunları bugibi mücadeleler neticesinde çıkarılmıştır. Yoksa bu, burjuvazinin (yani patronlar sınıfının) istikbârîliği, emele sınıfına karşı olan muhabbeti ve cemilekârîliği neticesi değildir. Şimdi siyasî hâkimiyeti elinde bulunduran burjuvazinin henüz iktidar mevkiine geçmediği zamanlardan itibaren hâkim buldukları zamanlardan beri devam eden ve gündün güne inkışaf eyleyen, millî mücadeleden sonra vîs'at ve şiddet kespeden mücadelenin, sınıf mücadelesinin tazyiki altında ortaya çıkmıştır.

Filhakika grev kanunu, meşrutiyetin ilk senelerinde çıkarılan emelesinin mücadelesini neticesi olduğu gibi, Anadolu harbi sınırlarında millî burjuvazinin imalâtı harbiye ve longulâk kömür muntakası emelesi için çıkardığı nizan ve kanunlar, anti-emperyalist ve burjuva demokratik mücadelenin, emele-köylü hâkimiyetine müntehi olması teşdit ve tehlikesinin tazyiki altında çıkarılmışlardır. Millî mücadelenin burjuvazinin zaferine nihayetlenmesini müteakip, emele sınıfının Türk burjuvazisine karşı, komünist fırkasının rehberliği altında, giriştiği bir sıra mücadelelerin ve kütlenin aşağıdan gelen kuvvetli tazyikinin tesiri altında, şimdiki iş kanunu ortaya çıkmıştır.

Türk burjuvazisi, yedi seneden beri, emele sınıfını cıyaladı. İş kanunu yedi senedir vekâletlerde, encümenlerde, komisyonlarda v.s. sürükledi durdu. İş kanunu doğmadan görmek için çevrilen manevralar emekçi kütlelerin tazyiki karşısında akamete mahkûmdu. Komünist fırkasının senelerden beri iş kanununun çıkarılması hususunda ortaya attığı şiar tekmil emele sınıfının malı olmuştur. Türk burjuvazisi, emekçi kütlelerin bilhassa son aylarda büyüyen ve ötede beride açık mücadelelere inkılâp eyleyen ademi nemmunisi ve sollaşması karşısında artık mukaveret edemez. İşte aşağıdan gelen ve sınıf mücadelesine dayanan bu kuvvetli tazyik iş kanunu kabul ve ilâna burjuvaziyi mecbur etmektedir. Emele sınıfı ve onunla birlikte emekçi kütleleri bu misallerde

hakların yalnız ve munhasıran mücadele, burjuvazi ile emansız bir çarpışma ile alınabileceğini bir defa daha öğrenmiş ve tecrübesile anlamış oluyor.

Sermayedarlık mücadelesi içinde, emekçi kütlelerin sefaletten kurtulabilmelerine ne imkân ve ne de ihtimal vardır. İnsan insan, amelenin ve çalışan fakir halk kütlelerinin patronlar ve tekml zenginler tarafından insafsızca soyulması esas üzerine kurulmuş olan sermayedar cemiyetinde, soyulmuşların soyularından medet ummaları, iyilik beklentileri mümkün değildir. Emekçi kütlelerini alâkadar eden kanun ve nizamların, çıkarılma bile, hakikaten emekçi kütlelerin menfaatlarına tamamen uygun olmasına intizar vahl, boş ve asla tahakkuk ettirecek bir hayaldir. Emekçi kütleleri, içinde yaşadıkları acirin ve hadutluk sefaletten, ancak hâkimiyeti bilzade aldıkları, kendi sınıfî hâkimiyetlerini kurdukları zaman kurtulabilirler.

Fakat bu hakikat, amele sınıfının maddî vaziyetini bir dereceye kadar ıslaha ve kurtuluşu mücadelesini teşhile hadim bazı şeraitin, sermayedar iktisadî nizamı dahilinde, temin edilmeye için mücadele edilememesi manasına taşınmamı etmes. Amele sınıfına teşkilâtli bir hale getirmeye, burjuvazi karşıtına karşı bir kütile haline çıkmasına ve nihayet sınıfî menfaatlarını müdafiyeye ve ta hakkuk ettirmeye hadim bir nevi teşkilâtları serbestçe tesis edebilmesi ve sınıf mücadelesinin serbestçe inkişafına engel olan hadil ve menfaatların kaldırılması için yalnız bir mücadele yalnız lâzım değil, aynı zamanda bir zarurettir.

Türk burjuvazisi, inkılâpçı amele hareketinin inkişafına ve amele sınıfının siyasi bir kuvvet halinde toplanmasına hadim olmağı vazifelerinin en esaslısı olarak görmektedir. İnkılâpçı amelenin ve rehberlerinin, inkılâpçı amele teşkilâtlarının ve komünist fırkadan ile ezasının manasından kurtulmaları için takip ve tetbiş bu ana siyasetin icabıdır. Türk burjuvazisinin inkılâpçı amele hareketini boğmak ve amele sınıfını, onunla birlikte Türkiyenin tekml emekçi kütlelerini kayıtsız, şartsız iktisadî tâbi tutmak hususundaki gayretleri, bütün tezyik ve tetbiş şeraitine rağmen, tam bir muvaffakiyete mazhar olamamıştır. Bu sebeple dir ki Türk burjuvazisi, önüne geçemediği amele hareketini, kendi sınıfî menfaatlarını izar ve ihlâl etmiyecek tehlikesiz bir hale sokmak ve bu hareketi, gemlerini kendi elinde tutacak vechile, idaresi altında geçirmek hususunda büyük bir gayret ve say sarfetmektedir. Geniş emekçi kütlelerin devamlı ve durmadan artan tezyiki altında, Türk burjuvazisinin kabuluine mecbur olduğu iş kanunu, işte bu maksadın tahakkukunu teminde hadim bir vasita olarak ortaya çıkarılacaktır.

İ kanunun, sınıf mücadelesinde amele sınıfına hizmet eder bir kanundan ziyade, burjuvazinin elinde, amele aleyhinde sallanacak, iki tarafı keskin bir kılıç haline gelebilmesi için, tek şey esirgenmiş değildir. Bu kanun her şeyden evvel amele sınıfını, yegâne kurtuluş yolu olan sınıf mücadelesi yolundan uzaklaştırarak, burjuvazinin kuyruğuna takmağı temin ve tahakkuk ettirmeye yarar bir vasita olarak hazırlanmıştır. Amele sınıfı ile patronları arasında ahenk ve vifak kurmağı /patronun istediği gibi soymasını ve amelenin asla ses çıkarmamasını demektir/ Türk burjuvazisi bu kanunun esas ve ruhu yapmıştır. Meclis reisinin aylara evvel açıkça ilân ettiği gibi, bu esasların projede asla ihmal edilmediği görülmektedir.

Filhakika kanun projesinde azgarı iş günü /9/ saat olarak gösterilmiştir. Yüki-bugün devlet fabrikalarında olduğu gibi- tamamen amele, fakat menfaat ve faydesi bir avuç büyük memur ve imtiyazlılara munhasır olmak üzere yardım ve hasta kasaları tesisi tasavvur olunmaktadır. E teşekküllerin ne idare ve ne de kontrollerinde amelenin her hangi bir hakkı olmayacağını söylemeye hacet yoktur. Kanunun tatbikini kontrol hususu munhasıran hükümet memurlarına bırakılmaktadır. v. s.

Filhakika bu kanunun amele sınıfı için bir esaret kanunu olarak çıkacağını anlamak için, Türk burjuvazisinin ve hükümetinin şimdiye kadar takip ettiği ve elân takip etmekte devam ettiği amele siyasetine bakmak kâfidir. Aynı seneden beri burjuvazinin

en keskin zekâları vekâletlerde, encümenlerde, komisyonlarda bunun için çalışdılar. şimdi de ticaret ve sanayi odaları, sanayi teşkilâtları ve belli başlı fabrikatorlar son retuşları yapmakta, burjuvazinin işine gelemiyen pürüzler kalmış ise, bunları da kaldırmakla meşguldürler. Bu suretle burjuvazi, iş kanunu çıkarmakla, bir taraftan anailevi bir müddet için yatıştırarak, avutmak idkâmını kazanmayı umuyor. Diğer tarafta sermaye terakümünü zımnen altına almış oluyor.

Türkiyede istiklâl müesseselerinin çoğu /30/ az azele çalışır. Türkiye anailesinin büyük ekseriyeti bugiñi küçük darüsunaa-larda çalışır. Halbuki iş kanunu, bir maddeye göre, yalnız otuzdan fazla azele çalıştıran müesseselerde çalışanlar hakkında tatbik edilecektir! Bu suretle burjuvazi, anaileye kanun çıkarıyor ve derken, kurnaz bir elçabukluğu ve göz boyacılığı ile, anailenin ka-hır ekseriyetini, şimdiki kadar olduğu gibi, her türlü hakuktan mahrum ve patrollerini kayıtsız, şartsız istismarına tâbi bırakmaktadır.

Böyle bir iş kanunu anaile sınıfının talep ve ihtiyâçlarına cevap vermekten çok uzaktır. Türkiye anaile sınıfı bütün anailenin lehine esaslara istinat etmesini talep eder. Bu kanun, komünist fırkasının faaliyet programını tespit edilen esaslara istinat etmelidir. Türkiye anaile sınıfı, bunları istihsal için, komünist fırkasının rehberliği altında mücadeleden bir an ferî olmayacaktır. Anaile sınıfı şunları talep etmektedir:

- Fabrika ve darüsunaa guralarının, sendikaların, iştimaların, millî sendika federasyonlarının, umumî bir federasyonlar birliğinin, inkılâpçı fırkaların anaile sınıfının menfaatlarını müdafaaaya yarar her nevi inkılâpçı teşkilâtların tam bir serbestisi, sendik ve darüsunaa komitelerinin patron yanında anaileyi temsil etmek haklarının ve kollektif mukavele aktetmek ve iştimetlerinin tanınması, millî anaile teşkilâtlarının beynelmilel anaile teşkilâtlarına girebilme haklarının tanınması;
- anaile ve kölüler için matbuat, iştima, nümayiş ve grev serbestisi
- /8/ saatlik iş günü /madenlerde /6/ saat/, 42 saatlik iş haftası, münzüm iş ve gece işi için çift yevmiye, ücretli hafta tatili, sende dört haftalık ücretli izin;
- sihhi iş şeraiti, kadın ve çocuk işinin himayesi, 18 yaşından aşağı gençler için gece işinin menî, müsavi iş için müsavi gündelik, 14 yaşından küçük çocuklar için iş memnuiyeti;
- ihtiyatî tedbirler, hastalık ve kazalara karşı teminat, iş kurbanlarının tazminat/iştimaî sigorta, hasta kasaları, gündeliklerden kesilmeksizin tekaüdiye v.s./, işsizlere devlet yardımı, küçük çocuklar için iş memnuiyeti;
- Fabrika ve maden ocaklarına yakın yerlerde hiżisihaya uygun anaile evlerinin yapılması, millileştirilmiş müesseselerde/şimendifer, tütün inhisarı vs./anaile ve küçük memurların devlet-patron kapitalistine karşı haklarını müdafaaaya yarar-grev yapmak hakkı de dahil olduğu halde- her nevi vesaitin serbestisinin temini.

İş kanunundan teknik gündelikle çalışan emkçilerin sıyanen istifadesi.

Haşim.

-
- Anaile açlıktan inliyor. İşsizlik emkçilerin
- belini büküyor. Küçük esnaf ve fakir halk yoksul !
- Patronlar "tassarar" diyorlar. Demek ki canımızı da
- almak istiyorlar !
- Anaile yoldaşlar ! Bu azraillere, gündelikle-
- ri çoğaltmak için, mücadeleye girişmekle cevap veriniz!
-

Yoldaş!

"Kızıl İstanbul" anaile gazetesidir.
Onu oku, başkasına okut, onun gösterdiği yol-
dan yürü!

Ankaralılar nasıl yapmış ?

Mahpus komünistlere yardım hakkındaki yazıları büyük alâka ile okudum. İhtığımız mücadeleyi takdir ile karşıladın. Patronların ışık görmez, karanlık ve rutubetli zindanlara attığı bu aziz arkadaşlarımız bizim için bu sıkıntılara katlanıyorlar. Onlar emeçlerin ve fakir halkın zulüm ve esareten, soygun ve haksızlıklardan kurtulması için çalıştılar. Kendilerini feda ederek, bize yol gösterdiler. Önümüze geçtiler, çarpıştılar, mücadelelerimizde bize rehberlik ettiler. Bizim için uğraşanlara yardım en büyük borcumuzdur.

Bu vesile ile size küçük bir hatıra anlatayım. Bundan beş sene evvel, 926 de istiklâl mahkemeleri harıl harıl kılıç sallıyorlardı. Şehlere, derebeylere çevrilmesi lâzım gelen kılıç emeç ve fakir halka tevcih ediliyordu. Ameç sınıfının inkılâpçı unsurları ve rehberleri zindanlara atılıyordu. Ameç gazete ve mecmuaları, mecmuaları, inkılâpçı emeç teşkilâtları kapatılıyordu. Ameçeliğe ait hitaplar men ve müsadere ediliyordu. Ameç için nefes almak imkânı bile kalmamıştı. Emeç Ankarada kapıdarak kabul değildi. Tevkif edilerek zindanlara atılan bu emeç mücahitleri, komünistleri, takım takım Ankara hapishanesine getirildiler. Yanlarına kimseyi yanaştırmıyorlardı.

Bu arkadaşlar bekama, yardıma muhtaçtılar. Bütün tehlikeleri göze alarak, Ankara emeçleri yardıma karar verdiler. Fabrikalarda suuile emeçler ön avak oldular. Ameçelilerden mühim kısmı aylıklarından her ay muntazaman ayırdıklarını ikişer, üçer libaya bu işin başına geçen itimada lâyük arkadaşlara verdiler. Toplanan paralarla erzak ve yeyecek satın alarak, hapisteki arkadaşlara yetiştirildiler. Bu suretle yalnız beş ay içinde bin besyüz lira toplandı.

Bu paradan arkadaşlara yardım ettikten mada, bunların muhtaç ailelerinin de yardıma koşuldu. Hapisten çıkan arkadaşlar Ankara emeçlerinin bu yardımını daima şükranla tekrarlar.

Ameç arkadaşlar ! Ankaradaki arkadaşlarımızın yaptıklarını biz de birkaç misille yapabiliriz. Her emeç haftada birer paket cigara, günde bir kahve noksan içerse, bunların parası her hafta toplanırsa, bu iş mükemmel bir surette yapılabilir. Hafta bir paket cigara, günde bir kahve noksan içmekle birşey kaybetmez. Fakat yarın bizim de başımıza gelecek böyle bir işe sarfetmekle, büyük bir iyilik, bir hizmet yapmış oluruz. Düşünelim ki biz evlerimizde sıcak bir odada bulur ve sıcak bir çorba içerken, bizim için zindanlara atılanlar soğuktan titriyor, hatta bir kuru ekmeçten bile mahrum ediliyorlar.

Biz çalıştığımız fabrikada bu işe başladık bile... Ameç arkadaşlar, siz de bizim misalimizi takip ediniz.

Baki Ankara emeçlerinden
S.

- Komünist fırkasına her suretle yardım her
- namuslu emeçenin ve emekçinin vazifesi ve borcudur!
